

EXPEDICIÓK

Felfedező utazások 1912—13-ban.

Folytonos és jellemerős rátörekvéssel sikerült az északi sarkot (Robert E. Peary 1909. ápr. 21. amerikai mérnök, szánnal, »Roosevelt« exp.) és a Déli sarkot (3070 m., Roald Amundsen, 1911. dec. 14—17., norvég kapitány, szánnal, »Fram« exp.) néhány méterig megközelíteni. Így a rekordra való törekvés elült és helyet adott a terepfelvételezésben, a tudományos megfigyelésekben való versengésnek. Így W. Filchner dr. főhadnagy a Weddell tengertől S a Prinzregent Luitpold Land-ot, 78°S alatt a Kaiser Wilhelm Barrière-t (jégfalat) fedezte fel. Azok a nagy hóviharak akasztották meg útjában, amelyek Shackletont és Scottot is kínózták a Victorialandon, de Amundsent megkímélték VII. Haakon király földjén. Dr. D. Mawson (felfedezés) és Davis kpt. (oceanografiai kut.) »Aurora« exp. eredménye Adélieland megfigyelése és az új »V. György földje. — Shackleton is új délsarki útra készül.

Grönlandot két utazó szelte át: Quervain a svájci exp. élén, valamint Rasmussen dán eszkimókutató és Freuchen, nem kevésbé bravuros északgrönlandi szánúttal. Az északi vidékek kutatói általában kevés eredményt értek el a korai és kemény tél miatt. Charcot sarkutazó, tb. francia cserkész, Jan Mayen szigetén járt; Ssedow orosz kapitány a Fer.-József föld irányában kutatott kevés sikerrel (Jules de Mayer franc. exp. lesz a mentiexp.); Schröder-Stranz német hadnagy szerencsétlenül szétszóródott exp. se tudott a Spitzbergákon túl jutni (Staxrud norvég kpt. menti őket nagy erélyvel és sikerrel).

Bruce skót sarkutazó és Brown geológus a Spitzbergákról azt a hírt hozták, hogy a norvég vadászok

ujabban méreggel pusztítják az állatokat, hogy gyorsabban jussanak bőrükhöz. A Spitzbergákról szólva, a svéd *Andersson* földtani tanulmányai érdemelnek még említést. Az oroszok *Sergjejew* vezérőrnagy alatt Szibiriát kutatják. Bernhard *Hantzsch* drezdai fiatal természetkutató keresztülment ugyan a Balfinlandon, de a nélkülözésekbe belehalt. *Dr. Mac Millan*, amerikai, mint antropológus, asztronómus és meteorológus a Crockerlandba; *Stefánsson*, szintén amerikai, az északamerikai szigettengerbe indultak: útjaik, csak 1915—16-ban érnek véget.

A kontinenseken lefolyt utazások közül első helyen áll *Niéger* kapitány szaharai útja. Cél: alkalmas vonalra eleríteni vasútépítésre (transzszaharai vasút). 1912. január végén indult Algerből, márc. 8. Tidikelt oázisait, ápr. 28. Ahnet hegyvidék után Silet kútját éri el. Kettéválás után *Dubuc* mérnök és *Chudeau* geológus a Vadi Tlemsin át Ansongóba mentek (a Nigernél), majd Timbuctun át Dakar W partjára. *Niéger* maga In-Gessamon át júl. 4. Agades-t éri el, innen direkt Nguigmin át a Csád-tóhoz ment. Egy csoportot Agadesből Gelgietten át küldött a Csádhoz. Vissza Nigérián át a Kanovasúttal jöttek. *Dr. Stein Aurél* a Palai és Bazdarra völgyét és Kafirkot romvárost kutatta Swatban (Brit-India.) *Barnard* kpt. az Iravadi forrásvidékét. *B. Spencer* Port Darwinból Pine Creekgig vasúton ment (Northern-Territory, Ausztrália), majd a Katharinen és Koper folyók mentén érte el a Carpentania öblöt. Célja szerint megállapította, hogy juhtenyésztésre kevésbé, kecskenyésztesre igen alkalmas vidék.

Fárasztó, de igen hasznos volt *Dr. Th. Koch-Grünberg* útja a Rio-Branco és Orinoco forrásvidékére és a Cassiquiare bifurkációjához (kettéágazás). Brillians túra volt *H. Stuck* angol papé a Mt. Mc. Kinley-re Alaskában (6250 m.), melyet eddig Parkeren és Lloydon kívül még egész sereg kiváló alpinista hiába ostromolt. Az adatok könnyű áttekintését táblázatunk nyújtja.

Expedíciók.

Sorszám	Az expedíció vezetője	Tagjai	Cél, illetőleg bejárt vidékek	Az expedíció	
				elin-	megérke-
				dulásának	zésének
ideje					
ÁZSIA.					
1	Barnard, J. kap.	Carden	Iravaddi forrásvidéke	—	—
2	Leathman (angol)	—	Arábia	1912. XI.	—
3	Meade, Charles	—	Himalája	1913. IV.	—
4	Musil, A.	—	Arábia, Mezopotámia	1913. V.	—
5	Piacenza, Mario	—	Himalája	1912. IX.	—
AFRIKA.					
6	Graetz P. főhadn.	—	Zambézi és Kongó forrásvidéke	1912.	—
7	Sligh M. W.	—	Sahara vidéke	1912. X.	—
8	Tilho, J.	—	Csad-tó vidéke	1912. VI.	—
AMERIKA.					
9	Bingham, H.	Gregory	Peru déli része	1912.	—
10	Farabee, W. C. dr.	—	Amazon környéke	1913. III.	—
11	Fuchs, E.	—	Délamerika (Tűzföld)	1913. II.	—
12	Koch, Th. dr.	—	Río Branco és Orinoko	1912.	1913.

Sorszám	Az expedíció vezetője	Tagjai	Cél, illetőleg bejárt vidékek	Az expedíció	
				elin-	megérke-
				dulásának	zésének
ideje					
13	Lütgen, R. dr.	—	Nyugat-India, Haiti.	1912. X.	—
14	Quervain dr. (franc.)	—	Grönland	1912. VI.	—
15	Radford H. V.	—	Kanada	1912. III.	—
16	Stefánsson V.	—	Kanada, Alaska	—	1913.
SARKI VIDÉKEK.					
17	Andersson Erik	—	Spitzbergák	1912. VII.	1912. VIII.
18	Filchner W. dr.	—	Délisark	1913. I.	—
19	Jensen J.	—	Spitzbergák	1913. I.	—
20	Mac Millan D. B.	Ekblau W. E.	Crockerföld	1912.	—
21	Mawson D. dr.	—	Délisark	1912. XI.	—
22	Staxrud A. (norv.)	Hoel, Koller	Spitzbergák	1912. VII.	1912. VIII.
23	Stoll H.	—	Island	1912. VI.	1912. VIII.
OCEÁNIA.					
24	Herderschee, Fr.	—	New-Guinea	1912. VIII.	—
25	Wollaston dr.	—	New-Guinea, Carsten h. megmászása	1912. I.	—

A Kelet tudományos kutatása.

Irta: Paikert Alajos.

Magyarország immár komolyan részt vesz abban a korszakos átalakulásban és az ebből eredő munkában, amely most Ázsiát és a kiegészítő részét jelentő Európának délkeleti államait alapjukban megremegteti és foglalkoztatja.

Az apró ügyekkel való bibelődés ideje lejárt, nagyobb, aktuálisabb, a nemzetre fontos gazdasági és kulturális kérdések állanak előttünk. Oly kérdések, melyek megoldásában nekünk magyaroknak nagy szerep jut; oly alakulatok, melyek előrelátó és bölcs felhasználása nemzetünket a népek döntői közé emelheti.

A turáni népek szerepe a legrégebb kortól kezdve, az emberi műveltség legelső virágzásaitól, a turáni szumirok korától a mai napig, de különösen a közel jövőben, — egyik főtémája a nemrég alakult Turáni Társaságnak.

Ázsia és a turánság feltárása, multban, jelenben és jövőben, tudományos, gazdasági és társadalmi szempontból, oly érdekes és fontos nemzetünkre, hogy az eléggé nem hangsúlyozható.

A külföldnek Mezopotámiában végzett ásatásai, a Kis-Ázsiában, Perzsiában, Közép-Ázsiában stb. végzett tudományos expedíciók oly gazdag kincsesbányái a turánságra vonatkozó adatoknak, hogy azokkal komolyan és behatóan foglalkozni, különösen magyar tudósok számára legszébb álma lehet.

Az angol-indiai kormány megbízásából *Sir M. Aurel Stein*, hírneves hazánkfi, a német kormány nagy anyagi hozzájárulásával támogatott *Turfan* expedíciók,* a franciák hasonló expedíciói, különösen *Pelliot d'Ollone*, az orosz kormány megbízásából végzett

* Le Coq, Grünwedel stb.

számtalan tudományos kutatás; így jelenleg az *Uchtom-szki* herceg által vezetett expedíciók, azonkívül az *Arnulf* bajor herceg, a *Johann Georg* szász herceg, az *Abruzzói* herceg, *Hedän, Légendre, Carruthers, Filchner, Schultz, Taribana, Taris, Toussaint, Bailey, Obrucsev, Zapos-nikov, Kazanszki* stb. a legutóbbi időben mindjobban felderítették Ázsiának még eddig homályos pontjait.

Ezeknek az expedícióknak megelőzői a *Széchenyi Béla* gróf, *Zichy Jenő* gróf, *Almássy György* dr., *Cholnoky Jenő* dr. stb. által vezetett nagyeredményű magyar expedíciók és kutatások, igen sokban megkönnyítették az utánuk jövő külföldi felfedezők munkáit. Hogy mást ne említsünk, mint az angol kormány megbízásából kutató *Stein Aurél* hazánkfia egyik legfőbb eredményét, a *Tun-Huang* közelében levő *Ezerbuddha* barlangok egyik befalazott fülkéjében talált és ránk, magyarokra, mérhetetlen értékű írártárt, amely egész tömegét tartalmazta a VI—VIII. századból eredő érintetlen turáni okiratoknak. Ezen felfedezés jó részben kedves mesterrünk, *Lóczy Lajos* dr., a Földrajzi Társaság elnökének figyelmeztetésére vezethető vissza.

A *Földrajzi Társaság* tudatában annak, hogy mit köszönhet a tudomány, elsősorban hazánk földrajzi kutatása *Lóczy Lajosnak*, a társaság negyvenéves fennállása emlékére *Lóczy-alapot* létesített, amelynek célja az, hogy megnövekedett kamataiból minden harmadik évben egy-egy fiatal tudós balkánl, vagy kisázsiai tanulmányi ösztöndíjat kapjon.

A *Turáni Társaság* (Magyar Ázsiai Társaság.) igyekszik az általános tudást a gyakorlati élettel és nemzetünk eszményi haladásával egybekapcsolni. E célból évente több tudományos és gyakorlati expedíciót lát el anyagiakkal, tudományos felszereléssel és utasításokkal. Így az idén hozzájárult *Milleker Rezső* dr. kisázsiai expedíciójához, melynek vezetője, *Milleker Rezső* dr. kiváló földrajzi kutatónk, ki már eddig két tudományos expedícióban vett részt nagy sikerrel, a tudományos megfigyeléseket végezte, egyik tagja, *Horváth*

Béla dr. pedig a gazdasági és kereskedelmi szempontokból fontos körülményeket vette számba. Szintén a Turáni Társaság égisze alatt tette meg sikeres kutató útját *Sebők Imre* dr., a Rákóczy-kollégium nagytudású és világlátott igazgatója, Schultz Aurél tanártársával, beutazva középső-Ázsiát, különösen a *Baikal-tó* körüli *burjátokat* tanulmányozva, valamint Mongólia északi részét. *Németh Gyula* dr. neves orientalistánk az uralvidéki csuvasokat és tatárokat, *Proehle Vilmos* dr. a kaukázusi kabardokat, Fokos Adolf dr. a zürjéneket tanulmányozta, utóbbi három a Magyar Ázsiai Bizottság támogatásával. *Kovács Jenő* dr. szintén a Turáni Társaság égisze alatt a *Kaukázust* és északnyugoti *Perzsiát* utazta be, értékes megfigyeléseket eszközölve ott, stb. stb.

A „Turán”, a Turáni Társaság folyóirata pedig majdnem kizárólag a turánságnak és az Ázsia-kutatásnak szenteli lapjait.

Ebből látható, hogy a magyar Ázsia-kutatás új életre kelt, mindjobban átmege a köztudatba a turánság fontos szerepe és hivatása az emberiség történelmében és jövőjében, és ezzel együtt Ársiára, mindnyájunk bölcsőjére, évről-évre fokozódik befolyásunk Ázsia népeire, fejlődésük irányára.

Második kisázsiai utam.

Az idén (1913.) immár másodszer kerestem fel Kisázsia belső steppevidékét. Két év előtt, első utamban mindig irányítóul szolgált egy magányos, karcsu vulkánóriás, mely apró járulékos vulkánserégével, messze látható látatakaróival sok rejtett szépséget sejtetett. Akkor azonban más feladatok megoldása várt reám és a Hasszan Dagh maradt későbbi időkre. Azóta, mint hajdan utam látóhatárán, úgy most is gondolataim hátterében folyton kísértett a karcsu havas csúcsú vulkán,

minden este reáboruló ködfátylával, melyet csak a forró nap perzselő sugarai tudtak fellebbenteni.

Ez évben végre teljesülhetett vágyam és Julius elején utnak indultam. Kisázsia belsejét a Bagdad vasut segítségével aránylag rövid idő alatt el lehet érni. 4—5 napi út után már Koniában lehetünk, mely város ott fekszik a belső steppevidék szélén. Ezuttal azonban nem értem el oly hamar. Románia épp akkor kezdte el mozgósítását a bolgárok ellen és beszüntette a vasuti forgalmat. Bukarestben egy hétig kellett várnom, míg végre indítottak vonatot Konstanca felé. De valóságos csatába került ezen helyet szerezni. Ember-ember hátán, még az ütközőkön és a tetőkön is. Közben folyton dübörögtek mellettünk a katonákat és hadiszereket szállító vonatok, messziről lovas- és tüzérezredeket láttunk egymásután elvonulni mérhetetlen tömegben. Konstancában azután azt hallottam, hogy a hajóközlekedés megszűnt és újra várnom kell. Végre hosszú késés után megérkeztem Konstantinápolyba, hol csak annyi ideig maradtam, míg a török kormánytól a szükséges ajánló-levelek az egyes hatóságokhoz meg nem érkeztek. A török hatóságok különben mindenütt a legnagyobb előzékenységgel segítették elő utamat, melyet ez izben Dr. Horváth Béla kíséretében tettem meg.

Koniába érkezve első dolgunk volt felszerelésünk kiegészítése és a szükséges szolga, kocsi és háttaslovak beszerzése. Ez is nehezen ment, mert itt is a katonaság vitt el minden jóra való loányagot. Julius vége felé járt, mikor végre utnak indulhattunk. Koniának, mely szép szelzdszuk építményeiről és a keresztes hadjáratok idejéből híres város, bucsut mondtunk és neki-váglunk a steppenek, melynek látóhatárán ott kékllett a Boz-Dagh kopár domborzata, utam első feladata. Már két év előtt is körüljártam, de a térkép szerkesztésénél kitünt, hogy ott ahol eddig három kocsival járható át-járót tüntettek fel, én csak egyet találtam. Ujra végig mentem tehát rajta s láttam, hogy első felvételem he-

lyes volt. Folyton térképezve folytattam most már utamat tovább, először DK-nek, majd É-nak a Karadzsa D. mentén, hogy Akszerai városát, mely már a Hasszan D. lábánál fekszik, elérjem. A hatalmas vulkán hozzátartozó andezit vonulatával félkör alakú teknőt zár be, melyből magas törnelék-halmaz közt folyik ki a Bejar-Szu. Ennek a jelentékeny patakknak a vizét használják fel az akszerabeliek remek kertjeik öntözésére és mint minden török városnál, úgy itt is az ember 2—3 óráig is ellovagol, míg a tulajdonképeni várost eléri. Rövid időzésünk alatt felfrissítettük élelmiszerkészletünket és DK-nek mentünk, hogy a Hasszan Daghot megmásszuk és azután Nigde városát elérjük. Közvetlen a Hasszan D. lábán Karakapu faluban ütöttük fel tanyánkat. Szererünk ide csak a legnagyobb nehézségek közt tudott elérni, mert a szikla-mezők közt nem vezetett kocsit. Valami rendkívül szomorú látvány egy ily török falu. Végtelen szegénység, nyomor és tudatlanság ütötte itt fel tanyáját s a nép bajait még növeli az a körülmény, hogy a talajviz itt 80 m. mélységre van s a fél falunak avval kell foglalkoznia, hogy a nyájaknak vizet merítsen. De annak ellenére, hogy ottlétünket meg nem tudják érteni, vendégszeretők, nem fogadnak el semmit a nekünk nyújtott kitünő joghurt-ért, vagy pilav-ért, melytől itt törött gabonából (és nem rizsből) készítenek.

A Hasszan D. megmászása szép, de nehéz volt. Az utolsó 200 métert szikláról-sziklára kapaszkodva kellett megtennünk, nagy hófoltok közt. A kilátás azonban kárpótolt. Azonnal hozzáálltam, hogy sárkánykészlékemmel néhány aerofotogrammetriai felvételt eszközöljek. Délen a kis, alig 10—20 méter magas vulkánok egész sorai állottak, kis sóstavakkal tarkítva. Keleten az Erdzsiász D. vulkán csoportjához tartozó festői kupok emelkedtek, míg északon és nyugaton mélyen bevágott kanyónok szeltek át a táblás-rögös vidéket.

Késő éjjel, holtra fáradtan érkeztünk vissza tanyánkra. Két napi út után Nigde városába érkeztünk. Ez a vidék már mocsaras és a tropikus vidék rémének,

a láznak tanyája, mely itt bennünket is meglepett. A legolcsóbb és legszebb keleti szőnyeget azonban itt vehetni. Innen már tovább északra mentünk s régi óhajom, hogy a Hasszan Daghot megismerjem, ezzel teljesült. Most már Nevsehir városába mentünk és innen Kirsehirbe. Sokat szenvedtünk utunk folyamán a nagy melegtől, este pedig a hidegtől. Utunk azonban

kárpótolt. A vidék itt már műveltebb és gazdagabb, mint a steppevidék. A dombok oldalain mindenütt kitűnő szőlő és dinnye terem és bizony sokszor megdézsmáltuk a gazdátlan földeket.

Utunk végcélja most már Angora volt, az Anatóliai vasut végpontja. Közben kétszer mentünk át a Kizilirmak-on Kisázsia legnagyobb folyóján, melynek különösen Csermeli-Köprü-nél gyönyörű festői részletei vannak. Ez a vidék különben rablóiról híres. Minden héten fordul elő valami rablógyilkosság, de európaiakat

már kitűnő lőfegyvereik miatt nem igen támadnak meg.

Szeptember első napjaiban voltunk Angorában. Itt még egy utolsó feladat várt reám. A várostól $3\frac{1}{2}$ órányira van Jakadzsik falú, ahol gyönyörű lionkövületeket találni. Habár sokat szenvedtem a láztól, kiindultam és két nap alatt $1\frac{1}{2}$ métermázsa kövületet szedtem össze.

Szabadságomnak azonban most már vége volt és lassan hazafelé kellett indulnom. Most sajnáltam csak igazán a Romániában tétlenül eltöltött heteket, melyek itt sok gyönyörűségtől fosztottak meg.

Itthon azután újra kezdődik a munka, a térkép és leírás készítése több időt vesz igénybe, mint maga az utazás.

Dr. Milleker Rezső.

Tanulmányi kirándulások 1912/1913.-évben.

Melyik iskola?	Hová tett kirándulást?	Mennyi időre?
Abrudbányai áll. p. f. isk.	Kolozsvár—Bpest	4 nap
Alsókubini áll. fels. ker. isk.	Vágvolgye	2 ..
Aradi (Kazinczy-u.) közs. p. f. isk.	Erdély	14 ..
Aradi (Ferenctéri) közs. p. f. isk.	Tátra—Budapest	14 ..
Aradi áll. főg.	Fiume—Velence—Pádua	7 ..
Aradi áll. tőreál isk.	Tátra	6 ..
Aradi áll. tanítóképző	Budapest	5 ..
Bajai kath. főg.	Fiume	5 ..

Melyik iskola?	Hová tett kirándulást?	Mennyi időre?
Bajai áll. tanítóképző . .	Budapest—Tátra	6 nap
Balassagyarmati áll. főg.	Tátra	5 ..
Barcsi közs. p. f. . . .	Budapest	3 ..
Beregszászi áll. főg. . .	Erdély	7 ..
Beregszászi áll. főg. . .	Erdély	7 ..
Besztercebányai kath. főg.	Erdély	6 ..
Békéscsabai áll. p. f. isk.	Erdély	7 ..
Békéscsabai ev. főg. . .	Fiume—Abbázia— Poła—Brioni	5 ..
Bonyhádi kath. p. l. isk.	Budapest	3 ..
Brassói áll. fels. ker. isk.	Dolomit—Alpok	14 ..
Brassói g. kel. román alr. és főg.	(Tirol) Olaszország	— ..
Breznóbányai áll. p. f. és p. l. isk.	Alacsony—Tátra	3 ..
Bpesti I. k. Baár-Madas ref. fels. l. isk.	Tátra	6 ..
Budapesti II. ker. f. ker.	Franciaország	14 ..
Budapesti II. k. áll. fő. isk.	Alduna	6 ..
Budapesti III. k. áll. főg.	Velence	— ..
Budapesti IV. k. kath. p. l. és fels. l. isk.	Balaton	— ..
Budapesti IV. k. főreál isk.	Tátra	6 ..
Budapesti VI. k. p. l. isk.	Alduna	3 ..
Budapesti VI. k. p. f. isk. (Róser J.)	Frankf.-Amsterdam— Bruxelles-Berlin	12 ..
Budapesti VI. k. áll. főg.	Velence	— ..
Budapesti VI. k. fels. ker.	Nápoly—Róma—Vel.	7 ..
Budapesti VII. k. p. l. isk.	Pozsony—Bécs	14 ..
Budapesti VII. k. p. l. isk.	Tátra	4 ..
Budapesti VII. k. áll. főg.	Velence	4 ..
Budapesti VIII. k. p. f. isk.	Tátra	6 ..
Budapesti VIII. k. p. l. isk.	Fiume—Abbázia	4 ..

Melyik iskola ?	Hová tett kirándulást ?	Mennyi időre ?
Budapesti VIII. k. p. l. isk.	Alduna	5 nap
Budapesti IX. k. fels. ker. isk.	Velence—Genua—Marseille—Bécs	8 „ 14 „
Budapesti X. k. p. l. isk. (Szt.-lélek-tér.)	Tátra	4 „
Budapesti X. k. p. l. isk. (Elnök-u.)	Balaton	4 „
Csáktornyai áll. p. f. és l.	Tátra	5 „
Csáktornyai áll. tanítók.	Budapest	3 „
Csikszeredai áll. p. l. isk.	Tátra	— „
Czeglédi áll. p. l. isk. . . .	Tátra	6 „
Czeglédi áll. főg.	Alduna	6 „
Debreczeni kath. főg. . . .	Budapest—Bécs	4 „
Debreczeni ref. főg. . . .	Tátra—Budapest	6 „
Debreczeni áll. főreálisk.	Alduna	5 „
Egri kath. főg.	Erdély	8 „
Egri áll. főreálisk.	Brassó és vidéke	6 „
Eperjesi g. kath. p. f. isk.	Tátra	— „
Eperjesi ev. főg.	Tátra	4 „
Eperjesi áll. tanítónőképző	Budapest—Balaton	3 „
Érsekújvári a. s. k. főg. .	Tátra 7 nap, Balaton	4 „
Erzsébetvárosi áll. főg. .	Alduna	5 „
Esztergomi áll. s. főreálisk.	Balaton	6 „
Esztergomi kath. tanítók.	Dobsina—Balaton	3-3 „
Fehértemplomi áll. főg. .	Balaton	6 „
Felsőlövői ev. tanítóképző	Balaton	3 „
Fiume áll. p. l. isk.	Budapest	4 „
Fiumei áll. fels. ker. isk.	Budapest	5 „
Fiumei ker. kivitel. Akad.	Felső—Olaszország	14 „
Gyönki áll. s. ref. főg. . .	Budapest	3 „
Gyulai kath. főg.	Erdély	6 „
Gyulai női ker. szaktanf.	Budapest	4 „
Hajdúböszörményi ref. p. f.	Tátra	5 „
Hajdúböszörményi ref. főg.	É. keleti felvidék	5 „

Melyik iskola ?	Hová tett kirándulást ?	Mennyi időre ?
Hódmezővásárhelyi áll. p.f.	Alduna	5 nap
Hódmezővásárhelyi ref. fg.	Budapest	5 „
Kaposvári áll. fóg. . . .	Olaszország (Roma)	9 „
Karánsebesi áll. fóg. . .	Alduna	4 „
Kassai kath. fóg.	Felvidék	3 „
Kassai áll. főrealisk. . . .	Alduna	5 „
Kecskemét áll. s. ref. fóg.	Északkeleti felvidék	7 „
Keszthelyi kath. p. l. isk.	Balaton	2 „
Kézdivásárhelyi áll. p. f.	Budapest	6 „
Kiskúntélegházai kath.p.l.	Bpest—Tátra—Wien	10 „
Kiskúntélegházai kath. tanítónőképző	Tátra—Bécs	11 „
Kiskúntélegházai áll. tank.	Tátra	— „
Kiskúnhalasi ref. fóg. . .	Fiume	5 „
Kisszebeni r. kath. algim.	Tátra	3 „
Kisújszállási ref. fóg. . .	Tátra	6 „
Kisvárdai áll. p. f. isk. .	Balaton	5 „
Kolozsvári kath. p. l. isk. (Marianum)	Olaszország (Roma)	14 „
Kolozsvári ref. collegium	Bp.—Pozs.—Bécs	9 „
Kolozsvári ker. akademia	Budapest	3 „
Körmöczbányai kath. p.l.	Tátra	6 „
Körmöczbányai áll. főreal	Balaton	7 „
Kőszegi kath. fóg.	Budapest	3 „
Kúnszentmártoni társ. p. f. és p. l. isk.	Erdély	5 „
Liptószentmiklósi áll. p. f. és pl. isk.	Tátra	— „
Lőcsei kath. fóg.	Balaton	6 „
Lőcsei kath. p. l. isk. . .	Tátra	1 „
Makói áll. s. közs. p.l. isk.	Alduna	6 „
Marosvásárhelyi ref. p. l.	Fiume	7 „
Marosvásárhelyi kath. p. l.	(Roma) Olaszország	14 „
Mármarosszigeti kath. fóg.	Fiume	6 „
Mezőkövesdi áll. s. m. p.		

Melyik iskola ?	Hová tett kirándulást ?	Mennyi időre ?
I. és p. f. isk.	Tátra	3 nap
Miskolczi áll. p. f. isk.	Alduna	6 "
Modori ev. p. l. isk.	Bécs	— "
Mohácsi áll. p. f. isk.	Bpest—Balaton	6 "
Monori áll. p. f. isk.	Tátra	6 "
Munkácsi áll. főg.	Tátra	— "
Nagybecskereki kath. főg.	Velence	7 "
Nagyenyedi ref. tanítók.	Erdély	5 "
Nagykanizsa áll. p. f. isk.	Tátra	6 "
Nagykállói áll. főg.	Északkeleti felföld	5 "
Nagykőrösi ref. főg.	Fiume—Triest	8 "
Nagyszalontai közs. p. l.	Erdély	3 "
Nagyszombati kath. főg.	Brünn—Drezda	8 "
Nagyváradai kath. p. f. isk.	Balaton	6 "
Nagyváradolaszi közs. p. l.	Budapest—Balaton	6 "
Nyíregyházai közs. p. l.	Budapest—Balaton	4 "
Nyíregyházai közs. p. l.	Északkeleti felvidék	4 "
Nyíregyházai áll. s. ev. főg.	Bécs—Semmering	14 "
Nyitrai kath. főg.	Balaton	4 "
Nyitrai kath. p. f. isk.	Balaton	6 "
Obecsei p. f. isk.	Erdély	7 "
Oraviczabányai áll. s. k.	Bpest-Szeged-Kecs-	
p. f. isk.	kemét-Esztergom	6 "
Paksi áll. p. f. isk.	Alduna	6 "
Palánkai áll. p. l. isk.	Tátra	— "
Pancsovai áll. főg.	Tátra	7 "
Pancsovai áll. fels. ker. isk.	Budapest—Bécs	8 "
Pásztói áll. p. f. isk.	Budapest	4 "
Pécsi áll. főreálisk.	Tátra	— "
Pozsonyi áll. p. l. isk.	Budapest	3 "
Pozsonyi áll. főreálisk.	Tátra	5 "
Privigyei kath. főg.	Tátra	5 "
Resiczabányai áll. s. közs.		
p. f. isk.	Alduna	2 "

Melyik iskola ?	Hová tett kirándulást ?	Mennyi időre ?
Rozsnyói ev. p. l. isk. . .	Budapest	3 nap
Rozsnyói r. kath. főg. . .	Felsőmagyarország	12 „
Rozsnyói ev. főg.	Balaton	4 „
Ruttkai áll. p. f. és p. l. isk.	Tátra	2 „
Sátoraljaújhelyi kath. főg.	Erdély	— „
Selmeczbányai kath. főg.	Balaton	6 „
Siklósi közs. p. f. isk. . .	Budapest	— „
Somorjai áll. s. p. f. és p. l.	Budapest	4 „
Szabadkai áll. fels. l. isk.	Tátra	7 „
Szabadkai fels. ker. isk. .	Fiume	4 „
Szarvasi áll. p. l. isk. . .	Balaton	6 „
Szarvasi ev. főg.	Tátra	7 „
Szalmárnémeti ref. fels. l.	Budapest	6 „
Szalmárnémeti ref. főg. .	Tátra	6 „
Szalmárnémeti ref. tamtók.	Alduna	6 „
Szegedi III. k. áll. p. f.	Erdély	4 „
Szegedi áll. p. f. isk. . .	Erdély	5 „
Szekszárdi áll. s. közs. p. l.	Fiume	6 „
Székelykeresztúri áll. t. k.	Budapest	9 „
Szilágysomlyói kath. főg.	Alduna	6 „
Szolnoki áll. p. l. isk. . .	Budapest—Balaton	4 „
Szolnoki áll. főg.	Erdély	8 „
Szombathelyi áll. s. p. f. isk.	Budapest	4 „
Szombathelyi kath. főg.	Tátra	6 „
Temesvári áll. főg.	Tátra	7 „
Temesvári áll. főreálisk. .	Erdély	3 „
Tordai áll. főg.	Tátra	8 „
Trencsényi kath. főg. . .	Erdély	7 „
Trsztenai kath. gimn. . . .	Felvidék	4 „
Újpesti áll. p. f. isk. . . .	Fiume	6 „
Újszentannai áll. p. f. isk.	Alduna	6 „
Újverbászi társ. p. l. isk.	Alduna	1 „
Újverbászi áll. s. közs. főg.	Alduna	7 „
Újvidéki áll. p. f. isk. . .	Alduna	5 „

Melyik iskola?	Hová tett kirándulást?	Mennyi időre?
Ungvári kath. főg.	Északkeleti felvidék	3 nap
Verseczi áll. főrealisk.	Tátra	8 „
Zilahi ref. főg.	Tátra	„
Zombori áll. főg.	Tátra	10 „
Zsolnai áll. főrealisk.	Budapest—Balaton	6 „
Zsombolyai áll. s. k. p. f.	Tátra	6 „

Kirándulások statisztikája.

Alduna	19 iskola
Alpok	1 „
Balaton	23 „
Bécs	6 „
Budapest	20 „
Délmagyarország	1 „
Erdély	17 „
Felsőmagyarország	11 „
Fiуме	10 „
Franciaország	2 „
Németország	2 „
Olaszország	6 „
Tátra	43 „
Városok megtekintése	2 „
Velence	5 „

168